

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 14. juuni 2024
(OR. en)

10980/24

JAI 992
COPEN 311

MENETLUSE TULEMUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Delegatsioonid
Eelmise dok nr:	10253/24
Teema:	Nõukogu järelused „Võitlus ebaseadusliku uimastikaubanduse ja organiseeritud kuritegevuse vastu: organiseeritud kuritegevuse vastase õiguslase koostöö Euroopa võrgustiku loomine“

Nõukogu (justiits- ja siseküsimused) kiitis oma 13.–14. juuni 2024. aasta istungil heaks nõukogu järelused „Võitlus ebaseadusliku uimastikaubanduse ja organiseeritud kuritegevuse vastu: organiseeritud kuritegevuse vastase õiguslase koostöö Euroopa võrgustiku loomine“.

Nõukogu heakskiidetud tekst on esitatud lisas.

Nõukogu järeldused

**„Võitlus ebaseadusliku uimastikaubanduse ja organiseeritud kuritegevuse vastu:
organiseeritud kuritegevuse vastase õiguslasest koostöö Euroopa võrgustiku loomine“**

Sissejuhatus**Üldprobleem**

1. Organiseeritud kuritegevus, sealhulgas ebaseaduslik uimastikaubandus, kujutab endast suurt ohtu Euroopa kodanikele, ettevõtjatele ja institutsioonidele, samuti Euroopa majandusele ja liikmesriikide julgeolekule. Organiseeritud kuritegelikud rühmitused kasutavad üha sagedamini äärmuslikku vägivalda, imbumist seaduslikku majandustegevusse ja korrumpeerimist, mis kõik õhustab õigusriiki ja seab ohtu meie demokraatia põhialused.
2. Organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemise ELi strateegia (2021–2025)¹ eesmärk on tõhustada õiguskaitse- ja õiguslasest koostööd, võidelda organiseeritud kuritegevuse struktuuride ja kaalukate kuritegude vastu, kõrvaldada kuritegelikud tuluaallikad ja tagada ajakohane reageerimine tehnoloogia arengule. ELi narkostrategia (2021–2025)² ja ELi narkootikumidealane tegevuskava (2021–2025)³ toimivad narkopoliitika üldise poliitilise raamistikuna. Neis rakendatakse narkoküsimuse suhtes riiklikul, ELi ja rahvusvahelisel tasandil tõenduspõhist, terviklikku, tasakaalustatud ja valdkonnaülest lähenemisviisi. Uuemas dokumendis: komisjoni teatistes ELi tegevuskava kohta võitluseks ebaseadusliku uimastikaubanduse ja organiseeritud kuritegevusega,⁴ (edaspidi „ELi tegevuskava“) on esitatud meetmed logistikasõlmede vastupidavuse tugevdamiseks, sealhulgas Euroopa sadamate liidu kaudu, suure riskiga kuritegelike võrgustike lõhkumiseks, ennetustegevuseks ja rahvusvaheliseks koostööks.

¹ 8085/21 + ADD1

² ELi narkostrategia (2021–2025) (ELT C 102 I, 24.3.2021, lk 1).

³ ELi narkootikumidealane tegevuskava (2021–2025) (ELT C 272, 8.7.2021, lk 2).

⁴ 14114/23

3. Sellest raamistikust lähtudes ja arvestades üha murettekitavamast narkoolukorda, on tungivalt vaja võtta mõjusaid meetmeid, võitlemaks ELi liikmesriikide, institutsioonide ja asutuste koostöös ning mitmetahulise lähenemisviisi raames narkootikumidega seotud organiseeritud kuritegevuse vastu. Käesolevates järeldustes käsitletakse nimetatud meetmete neid aspekte, mis on seotud spetsiaalse õigusalase koostöö võrgustiku loomisega, tegelemaks uute suundumuste ja ohtudega, mis tulenevad organiseeritud kuritegevusest.

Õigusalane koostöö

4. Kuritegelikud võrgustikud ja nende ebaseaduslik tegevus puudutavad sageli mitut jurisdiktsiooni. Selleks et võidelda kuritegelike võrgustike ja nende ärimudelite vastu kogu ELis, peavad õigusasutused tugevdama oma koostööd ja teabevahetust kõigis liikmesriikides. Eurojust etendab seejuures olulist rolli, toetades ja tugevdades riiklike uurimise ja süüdistuste ettevalmistamise eest vastutavate asutuste vahel raskete kuritegudega seoses toimuvat koordineerimist ja koostööd.
5. Õigusasutuste vahelist teabevahetust ja koostööd organiseeritud kuritegevuse keerukate piiriüleste uurimiste korral saaks tugevdada, luues liikmesriikide eriprokuröride ja -kohtunike võrgustiku, mis võiks tugineda Eurojusti, kriminaalasjades tehtava Euroopa õigusalase koostöö võrgustiku ja muude sidusrühmade tööle ning mille tegevust võiks sellega koordineerida. Liikmesriikide justiitsministrid väljendasid 26. jaanuaril 2024 toimunud mitteametlikul ministrite kohtumisel sellele idee selget toetust.
6. Selline võrgustik, kui sellele on tagatud asjakohased ja piisavad töövahendid ja ressursid, saaks anda Euroopa õigusasutustele tõhusat tuge ja suuniseid asjakohastes küsimustes, nagu:
 - organiseeritud kuritegelike rühmituste suundumuste ja tegutsemisviiside kindlakstegemine ja kaardistamine;
 - strateegilised suunised võitluseks ebaseadusliku uimastikaubanduse ja organiseeritud kuritegevuse vastu;

- konkreetsetel juhtudel võimaluste kindlakstegemine selleks, et veelgi hõlbustada Eurojusti, ühiste uurimisrühmade ja õiguskaitseasutuste operatiivtööd, sealhulgas seoses ühise uurimisrühma loomiseks vajalike ettevalmistustega, kooskõlas kohaldatava õigusraamistikuga ja dubleerimata teiste osalejate ülesandeid;
- õigusraamistiku mitmekesisuse mõju nii Euroopas kui ka väljaspool seda.

Nõukogu järeldused

Üldised kaalutlused seoses võrgustiku loomisega

1. Tuleks luua organiseeritud kuritegevuse vastase õiguslase koostöö Euroopa võrgustik (edaspidi „võrgustik“), mis tegutseb organiseeritud kuritegevuse küsimustes õigusasutusi toetava eriteadmiste keskusena. Võrgustikku koondatakse kriminaaluurimisi juhtivad liikmesriikide eksperdid, eelkõige prokurörid, ja kui see on riigi konteksti arvestades asjakohane, eeluurimiskohtunikud või õiguskaitseametnikud.
2. Nimetatud eesmärgi täitmiseks võrgustik peamiselt hõlbustab ja tõhustab koostööd ebaseadusliku uimastikaubanduse ja organiseeritud kuritegevuse küsimustega tegelevate pädevate õigusasutuste vahel ning peaks saama kasu muude ELi vahendite, näiteks EMPACTi raames välja töötatud meetoditest. Võrgustik tagab seeläbi ressursside tõhusa koondamise, jõupingutuste mittedubleerimise ning olemasolevate struktuuride ja pädevuste täieliku austamise, eelkõige Eurojustis, Europolis ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustikus.
3. Tuleks tagada võrgustiku pidev toimimine, mis võimaldab tal organiseeritud kuritegelike rühmituste muutuvale tegevusele kiiresti reageerida. Võrgustiku kogutud teadmised ja oskusteave peaksid olema kestlikud. Selle saavutamiseks palutakse Eurojustil sõltuvalt olemasolevatest vahenditest seada võrgustik üles oma ruumides.

Võrgustiku ülesanded

4. Arvestades organiseeritud kuritegelike rühmituste tegevuse mitmekesisust, antakse võrgustikule ulatuslikud volitused tegeleda organiseeritud kuritegevuse vastase võitluse kõigi aspektidega. Selles suhtes saavad võrgustikul olema paindlikud volitused, mis võimaldavad tal valida oma tegevusele konkreetsed rõhuasetused vastavalt muutuvatele kuritegevuse suundumustele ja kuritegevuse põhjustatud ohtudele.
5. Esmajoones soovitatakse võrgustikul keskenduda ebaseadusliku uimastikaubanduse sõlmedele, eelkõige meresadamatele ja muudele logistikasõlmedele, mida organiseeritud kuritegelikud rühmitused kasutavad ebaseaduslike uimastite importimiseks ja nende vedamiseks läbi liidu.
6. Eelkõige teeb võrgustik tihedas koostöös Eurojusti ja teiste asjaosalistega järgmist:
 - a) hõlbustab eriteadmiste, parimate tavade ning muude asjakohaste teadmiste ja kogemuste vahetamist organiseeritud kuritegevuse uurimise ja selle eest vastutusele võtmise valdkonnas, sealhulgas seoses kehtivate õigusraamistike ja asjaomase kohtupraktika kohaldamisega ning tõhusa piiriülese õiguslase koostööga;
 - b) vahetab teavet üldiste arengute ja suundumuste kohta, ning ilma et see piiraks kohaldatavate liidu ja riigisiseste õigusaktide kohaldamist, vahetab isikustamata teavet, mis võib olla abiks ja mida saab kasutada Eurojusti ja liikmesriikide õigusasutuste operatiivtegevuses, eelkõige ühistes uurimisrühmades;
 - c) edendab organiseeritud kuritegevuse vastases võitluses osalejate ja sidusrühmade, nagu Europol, Eurojust ja Euroopa Prokuratuur, vahelist dialoogi, dubleerimata jõupingutusi ning austades täielikult olemasolevaid struktuure ja pädevusi;
 - d) tegutseb eriteadmiste keskusena.

Töökorraldus

7. Eurojust tagab, et võrgustiku töö on kooskõlas Eurojusti ja muude struktuuride tööga ning pakub punktis 6 kirjeldatud ülesannete täitmiseks vajalikku logistilist ja operatiivtuge.
8. Võrgustik peaks kohtuma korrapäraselt, sõltuvalt liikmete vajadustest, põhimõtteliselt kaks korda aastas, kusjuures kohtumisi peetakse Eurojusti ruumides. Esimene koosolek tuleks korraldada 2024. aasta teises pooles sihtotstarbelise rahastamisega katseüritusena. Eelistatavalt peaks see keskenduma äärmiselt aktuaalsele küsimusele, milleks on võitlus narkootikumidega seotud organiseeritud kuritegevuse vastu, mis puudutab narkootikumide ebaseaduslikku importi Euroopa meresadamate ja muude logistikasõlmede kaudu.
9. Võrgustik tugineb oma töös tegevuskavale, mis koostatakse iga teise aasta esimeses kvartalis, konsulteerides asjaomaste ELi institutsioonide, asutuste ja organitega ning võttes arvesse kättesaadavaid analüüse ja riskihinnanguid, näiteks Europol'i aruannet kuritegelike võrgustike mõistmise kohta. Võrgustikule tuleks siiski võimaldada paindlikkust tegeleda muude kui tegevuskavas käsitletud töösuundadega, kui olukord seda õigustab.
10. Otsuse võrgustiku jaoks vahendite eraldamise kohta peaksid tegema eelarvepädevad institutsioonid ja see ei tohiks piirata tulevase mitmeaastase finantsraamistiku kohaldamist. Seda silmas pidades palub nõukogu komisjonil ja Eurojustil õigeaegselt läbi vaadata ja ette valmistada võrgustiku funktsioonide ja ülesannete täitmiseks vajalikud finants- ja muud praktilised aspektid ja reeglid, austades olemasolevatele võrgustikele ja struktuuridele suunatud eelarvevahendite ja inimressursside jaotust.
11. Võrgustiku alalise tugistruktuuri loomine näib vastavat reaalsele ja tungivale vajadusele võrgustikule pädeva toe andmise järele. Sellise tugistruktuuri loomise tingimusi tuleks täiendavalt prioriteedina analüüsida.

12. Koostoime võrgustiku ja Eurojusti vahel või võrgustiku ja muude võrgustike vahel tagatakse kooskõlas nõukogu 18. juuni 2019. aasta järeldestega „Eurojusti ja nõukogu poolt kriminaalasjades tehtava õigusalse koostöö valdkonnas loodud võrgustike vaheline sünergia“⁵. Ühtlasi palub nõukogu komisjonil tagada koostoime erinevate ELi tegevuskava kohaste algatuste vahel, eelkõige kõnealuse võrgustiku ja Euroopa sadamate liidu tegevuse vahel.
13. Igal liikmesriigil palutakse vastavalt oma riiklikule menetlusele määrata võrgustikus osalema eeskätt oma süüdistuste ettevalmistamise eest vastutavatest asutustest vähemalt üks riiklik esindaja, kellel on asjakohane pädevus. Kui see on riigisiseste olude tõttu asjakohane, võib liikmesriik määrata esindajaks ka eeluurimiskohtuniku või õiguskaitseametniku.
-

⁵ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XG0618\(01\)&from=GA](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XG0618(01)&from=GA)